

Pospíšil, Ivo

Jubileum českého slavisty a komparatisty

Opera Slavica. 2021, vol. 31, iss. 1, pp. 69-71

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2021-1-8>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/144201>

License: [CC BY-SA 4.0 International](#)

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/OS2021-1-8>

Jubileum českého slavisty a komparatisty

V roce 2021 uplynulo 60 let od narození významného českého slavisty a komparatisty **prof. PhDr. Miloše Zelenky, DrSc.**, vedoucího Katedry slovanských jazyků a literatur na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity, člena vědeckých rad v ČR a SR a redakčních rad renomovaných vědeckých časopisů, autora knih a studií zachycených v prestižních databázích, pilného účastníka kongresů, konferencí a symposií v celém světě.

V letech 1980–1985 jubilant vystudoval češtinu a dějepis na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, později zde pokračoval jako aspirant. Za svého učitele – kromě jiných – pokládal zejména literárního historika Vladimíra Štěpánka (1917–1991), který ho upoutal výkladem české literatury 19. století a dal mu metodologické základy oboru i vědomí vývojové kontinuity umění i vědy. Na Katedře české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Karlovy univerzity působil po výkonu vojenské prezenční služby do roku 1991, kdy ji musel neoprávněně opustit, a rok strávil jako učitel na střední škole v Praze; od roku 1992 až dosud působí na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Důležitým momentem pro jeho vědecký růst bylo setkání s prof. Slavomírem Wollmanem (1925–2012) a práce v obnoveném Slovanském ústavu AV ČR, kde byl i vedoucím Literárněvědného oddělení (1997–2000) a kde pracoval až do svého vynuceného odchodu, jakož i kontakt s prof. Zdeňkem Mathauserem (1920–2007). Jeho znalostí využil posléze Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a jeho Výzkumné centrum pro studium vědy a oddělení dějin vědy, kde pracoval na projektech v letech 2003–2006; od roku 2012 dosud přednáší externě na Katedře kulturologie, od r. 2015 Ústavu etnologie a kulturních studií na FF UK v Praze. Vedoucím Katedry českého jazyka a literatury a později Katedry slovanských jazyků a literatur je od roku 2006.

Aspiranturu ukončil v Brně za vedení prof. Dušana Jeřábka a prof. Milana Kopeckého roku 1990, v Brně se také roku 1996 habilitoval pro obor dějiny a teorie dějiny slovanských literatur, doktorem věd se stal roku 2001 pro týž obor a profesorem roku 2004 v oboru Literární věda na Prešovské univerzitě. Od české literatury postupně přechází k srovnávacímu zkoumání slovanských literatur, metodologii literárněvědné slavistiky, literární komparistiky, imagologie a areálových studií inspirován jejich brněnským modelem, pokračuje ve studiu dějin slavistiky, zejména wollmanovského směru, v literární vědě, edičně i odborně se věnuje také dílu Romana Jakobsona, Alberta Pražáka a Karla Krejčího. K jeho špičkovým pracím patří mimo jiné *Literární věda a slavistika* (Praha: Academia 2002), *Komparatistika v kulturních souvislostech* (České Budějovice: Jihočeská univerzita 2012), *Comparative Literature and Area Studies* (České Budějovice: Jihočeská univerzita 2012), *Střední Evropa v literární a symbolické geografii*

(Nitra: UKF 2008); v roce 1996 publikoval na Masarykově univerzitě (s mým malým příspěvím) originální knihu *René Wellek a meziválečné Československo* s podtitulem *Ke kořenům strukturální estetiky*. Svými studiemi zaplňuje zejména prestižní světové časopisy, mimo jiné *World Literature Studies*, *Primerjalna književnost*, *Revue des Études slaves*, *Slavistična revija*, *Porównania*, *Slavia Occidentalis*, *Revue de la Littérature Comparée* aj. Jeho dominantními tématy jsou literární komparatistika, světová literatura, ale neopomíná ani své východisko, českou literaturu.

Méně studií by zaplnil seznam organizací a prestižních grémii, jichž je členem, mj. Společnost Dionýze Ďurišina, Komise pro dějiny slavistiky a Komise pro srovnávací dějiny slovanských literatur při Mezinárodním komitétu slavistů, Vědecká rada Filozofické fakulty Prešovské univerzity v Prešově (2004–2012), Vědecká rada Fakulty stredo-európských štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře (od roku 2008), Vědecká rada Filozofické fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře (od roku 2002); je členem redakční rady časopisu *World Literature Studies*, redakční rady časopisu *Kultúra a spoločnosť* vydávaného Fakultou stredo-európských štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře (od roku 2019 přejmenováno na *Stredo-európske rozhľady*), redakční rady časopisu *Slavica Nitriensia* vydávaného Filozofickou fakultou Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře, redakční rady časopisu *Slavia Occidentalis* (od roku 2012), redakční rady časopisu *Świat Słowian* (Bielsko-Biala) od roku 2015. Významná je jeho role předsedy Společnosti Aloise Jiráska, s Moravou ho spojuje členství v Matici moravské, ve výboru Literárněvědné společnosti při AV ČR se sídlem v Brně; je také místopředsedou Slavistické společnosti Franka Wollmana, místopředsedou České asociace slavistů, členem redakční rady časopisu *Opera Slavica* vydávaného Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, v letech 2003–2004 byl členem celostátní komise pro DrSc. při MŠMT ČR, obor Teorie a dějiny slovanských literatur, je stálým členem komise pro DrSc. při SAV v Bratislavě, obor Teória a dejiny konkrétnych národných literatúr a Teória a dejiny slovanských literatúr (od roku 2006), členem oborové doktorské rady (Literární komparatistika) při Ústavu slavistiky FF MU v Brně, členem oborové doktorské rady (Slovanská filologie) při Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, členem oborové doktorské rady (Literární věda) při Filozofické fakultě Prešovské univerzity v Prešově, členem oborové rady Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové – obor Teorie a dějiny české literatury ve studijním programu Filologie (2015–2018), členem Atestační komise pro Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitře (2014–2018), členem Vědecké rady Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (od roku 2006), členem Komise VEGA (od roku 2020), Humanitní komise APVV (od roku 2018), redakční rady časopisu *Slavica litteraria*, vydávaného Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně (od roku 2019), místopředsedou Česko-slovenské asociace pro srovnávací literaturu (registrované při AILC v Paříži). Svého času pracoval v Grantové agentuře AV ČR, kde

byl předsedou (2006–2012), našly by se ještě další časopisy, v jejichž redakčních radách působí nebo působil a jež dokládají uznání vědeckou komunitou. V současnosti je na vrcholu tvůrčích sil, publikuje v periodikách registrovaných v prestižních databázích a připravuje další a další publikace a projekty v ČR i SR. Přejme mu další úspěchy, nové publikace a plodnou činnost ve prospěch mezinárodní slavistiky, komparatistiky a literární vědy.

Ivo Pospíšil

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode/>>). Uvedení se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

<https://doi.org/10.5817/OS2021-1-9>

Strážce rodu Vančurů. K sedmdesátinám Jiřího Poláčka

Roku 2020 si Jiří Poláček (narozen 13. března 1951 v Jablonném v Podještědí) vydal literárněhistorický bibelot s názvem *Bratři Čapkové*. Obsahuje sedm drobných příspěvků o obou bratřích – ale nemylně se, Čapkové zdaleka nestáli a nestojí v popředí jeho zájmu. Ten byl vždycky namířen na jinou dvojici, ne sice bratrskou, ale rodovou – na příslušníky rodu Vančurů, na Antonína a Vladislava, z nichž první pojal pseudonym Jiří Mahen. Dědové obou těchto Vančurů byli bratři a Vladislav Vančura oslovoval Mahena jako strýce.

Oběma tvůrcům věnoval Poláček pozornost už v sedmdesátých letech. O Vančurovi poprvé psal roku 1976 v *Rovnosti* (16. listopadu 1976), tehdy o jeho povídkách. O Mahenovi se poprvé vyjádřil o tři roky později, opět v *Rovnosti* (19. května 1979), stalo se tak k čtyřicátému výročí smrti čáslavského rodáka. V brněnské *Rovnosti* Poláček delší dobu redaktoroval.

O svém vztahu k Vančurovi se Poláček vyjádřil v rozhovoru s Jiří Rambouskem, uvedl tehdy: „Už jako studenta mě svým dílem i osobností uchvátil Vladislav Vančura. Věnoval jsem se dobovému kritickému ohlasu jeho próz – nejprve v diplomové práci a poté i v práci rigorózní. Také titul kandidáta věd jsem získal na základě vančurovské studie nazvané *Postavy v próze Vladislava Vančury*; v roce 1994 jsem ji vydal knižně pod názvem *Portréty a osudy*“ (*Universitas* 44, 2011, č. 1).

Poláček ve zmíněné monografii vystihuje především Vančurovy postavy. Při jejich líčení je přiléhavý, takto např. popisuje protagonistu jeho prvního románu: „Marhoulovo vnitřní ustrojení má v jádře konstantní podobu. Pod nárazy objektivní skutečnosti se mění jen zdánlivě nebo dočasně, podstatné změny doznává až v závěru